

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Język ciała w przestrzeni (między)kulturowej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Etnologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Antropologii i Kulturoznawstwa Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 20ETNS.2FN.10238.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Agnieszka Chwieduk	
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Chwieduk	
Okresy Semestr 1, Semestr 2, Semestr 3, Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie kompendium wiedzy teoretycznej oraz praktycznej na temat zachowań proksemicznych i kinezycznych w relacji do systemu kulturowego, przydatnej w pracy w środowiskach imigranckich
C2	Poznanie i rozpoznawanie zróżnicowania kodów proksemicznych i kinezycznych (egzemplifikacja zastosowań)
C3	Wskazanie na istotność znajomości kodów proksemicznych i kinezycznych w komunikacji (między)kulturowej w pracy antropologów w w środowiskach imigranckich: praktyka, etyka

Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	posiada wiedzę teoretyczną na temat zachowań proksemicznych i kinezycznych w relacji do (danego) systemu kulturowego	ETN_K2_W02, ETN_K2_W09	Projekt, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W2	rozumie mechanizmy tworzenia kodów proksemicznych i kinezycznych w komunikacji (między)kulturowe i zna skutki (także etyczne) ich zastosowań	ETN_K2_W04, ETN_K2_W08, ETN_K2_W09	Projekt, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	rozumie znaczenie zachowań kinezyczno-proksemicznych w komunikacji (między)kulturowej i potrafi adekwatnie reagować na ich obecność	ETN_K2_U01	Projekt, Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/a do zastosowania wiedzy o proksemice i kinezyce w antropologii np. w pracy wolonatriackiej w środowisku międzykulturowym, imigranckim	ETN_K2_K02, ETN_K2_K04, ETN_K2_K07, ETN_K2_K08, ETN_K2_K09	Projekt, Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Proksemika i kinezyka w perspektywie antropologicznej – historia pojęć, terminy, koncepcje, zastosowania	W1, W2	Konwersatorium
2.	Kody proksemiczne - egzemplifikacja i funkcje i odczytywanie (środowiska imigranckie)	W2, U1	Konwersatorium
3.	Kody kinezyczne: różnicowanie kategorii języka ciała – egzemplifikacja, funkcje i odczytywanie (środowiska imigranckie)	W2, U1	Konwersatorium
4.	Kody kinezyczne/proksemiczne jako narzędzie manipulacji: egzemplifikacje, kwestie etyczne	W2, U1	Konwersatorium
5.	Analiza strategii komunikacyjnych przydatnych w pracy w środowisku międzykulturowym – praca z case studies	W1, W2, U1, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Metoda analizy przypadków, Metoda projektu

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	I. Warunki zaliczenia zajęć: 1.1 REGULARNE UCZESTNICTWO W ZAJĘCIACH: dopuszcza się 2 nieusprawiedliwione nieobecności (bez względu na przyczynę); przekroczenie tego progu skutkuje odrobieniem treści zajęć (w tym znajomości literatury przedmiotu) na dyżurze prowadzącej, po wcześniejszym uzgodnieniu z nią terminu spotkania; opuszczenie 6 zajęć i więcej uniemożliwia ich zaliczenie; osoby ze stwierdzoną niepełnosprawnością lub dotknięte depresją, proszone są o kontakt z prowadzącą po pierwszych zajęciach; 1.2 AKTYWNY UDZIAŁ W CZĘŚCI DYSKUSYJNEJ ZAJĘĆ: znajomość tekstów dedykowanych do poszczególnych zagadnień prezentowanych i dyskutowanych na wykładzie oraz zaangażowanie w prace nad projektem (zob. 1.3); spełnienie tych warunków w znaczący sposób umożliwia podwyższenie oceny końcowej za egzamin; 1.3 PRZYGOTOWANIE PROJEKTU (FORMA EGZAMINU): polega na współautorskiej pracy w grupach 2-3 osobowych, które winny przygotować projekt dotyczący obecności, znaczenia i zastosowania zachowań proksemicznych i kinezycznych w wybranym środowisku imigrantów z Poznania/okolic. Zakłada się pracę ciągłą nad projektem, czyli dwukrotnie dyskutowaną podczas kursu, co ma sens przy aktywnym zaangażowaniu jego autorów i autorek (zob. 1.2). Niezbędnik dotyczący zasad tworzenia projektu, szczegółowy wykaz zadań związany z jego realizacją oraz finalną prezentacją zostaną omówione podczas pierwszych zajęć kursu. 1.4. PREZENTACJA PROJEKTU (EGZAMIN) na forum: każdy/a z autorów i autorek projektu winien omówić swoją część projektu (wskazana prezentacja multimedialna); autorzy/ autorki projektu są oceniani za indywidualny wkład w jego postać oraz współpracę w zespole projektowym (podział zadań); projekt podlega anonimowej ocenie pozostałych uczestników i pozostałe uczestniczki zajęć oraz jawnej ocenie prowadzącej, z zastosowaniem odpowiedniego formularza oceny (możliwość przyznania od 0 do 5 punktów, co odpowiada skali ocen od ndst do bdb: 0 pkt – ndst, 1pkt – dst, 2 pkt – dst +, 3 pkt – db, 4 pkt – db+, 5 pkt – bdb). II. Kryteria i skala oceny końcowej Ocena końcowa jest średnią z ww ocen (grupa/prowadząca), z uwzględnieniem aktywności w czasie zajęć, według następującej skali: bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita znajomość treści wykładów i literatury przedmiotu właściwie ujęta w części teoretycznej projektu, kreatywne i docieklive podejście do problemów związanych z tematyką zajęć, adekwatne zastosowanie naukowego słownictwa, logiczne formułowanie wniosków, unikanie potocznych spekulacji na rzecz samodzielnych i oryginalnych przemyśleń, wykazanie się wysoką wrażliwością na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych oraz umiejętnością ich krytycznego ujęcia, wykazanie się autorefleksyjnością w odniesieniu do treści przedmiotu, krytycyzmem wobec własnej postawy etycznej, znacząca aktywność na zajęciach połączona z wysoką umiejętnością pracy w grupach; dobry plus (db plus; 4,5): znajomość treści wykładów i literatury przedmiotu właściwie ujęta w części teoretycznej projektu, docieklive podejście do problemów związanych z tematyką zajęć, adekwatne zastosowanie naukowego słownictwa, logiczne formułowanie wniosków, unikanie potocznych spekulacji na rzecz samodzielnych przemyśleń, wykazanie się wrażliwością na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych oraz umiejętnością ich krytycznego ujęcia wykazanie się autorefleksyjnością w odniesieniu do treści przedmiotu, krytycyzmem wobec własnej postawy etycznej, spora aktywność na zajęciach połączona z dobrą umiejętnością pracy w grupach; dobry (db; 4,0): nieliczne uchybienia w znajomości treści wykładów i literatury przedmiotu ujętych w części teoretycznej projektu, adekwatne zastosowanie naukowego słownictwa, logiczne formułowanie wniosków, nieliczne potoczne spekulacje w ramach samodzielnych przemyśleń, wykazanie się wrażliwością na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych oraz umiejętnością ich krytycznego ujęcia, wykazanie się autorefleksyjnością w odniesieniu do treści przedmiotu, krytycyzmem wobec własnej postawy etycznej, aktywność na zajęciach połączona z dobrą umiejętnością pracy w grupach; dostateczny plus (+dst; 3,5): uchybienia w znajomości treści wykładów i literatury przedmiotu ujętych w części teoretycznej projektu, uchybienia w adekwatnym zastosowaniu naukowego słownictwa, uchybienia w logicznym formułowaniu wniosków, posługiwanie się wiedzą potoczną w samodzielnych przemyśleniach, wykazanie się wrażliwością na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych, wykazanie się autorefleksyjnością w odniesieniu do treści przedmiotu i krytycyzmem wobec własnej postawy etycznej, zadowalająca aktywność na zajęciach połączona z dobrą umiejętnością pracy w grupach; dostateczny (dst; 3,0): znaczne, ale nieliczne uchybienia w znajomości treści wykładów i literatury przedmiotu ujętych w części teoretycznej projektu, znaczne, ale nieliczne uchybienia w adekwatnym zastosowaniu naukowego słownictwa, znaczne uchybienia w logicznym formułowaniu wniosków, bardzo słabo uruchomiona potrzeba samodzielnego myślenia, bardzo słabo uruchomiona wrażliwość na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych, słabo uruchomiona autorefleksyjność w odniesieniu do treści przedmiotu i wobec własnej postawy etycznej, słaba aktywność na zajęciach, słabe zaangażowanie we współpracę w grupie. niedostateczny (ndst; 2,0): znaczne i liczne uchybienia w znajomości treści wykładów i literatury przedmiotu ujętych w części teoretycznej projektu oraz potoczność podejścia, znaczne i liczne uchybienia w adekwatnym zastosowaniu naukowego słownictwa, znaczne i liczne uchybienia w logicznym formułowaniu wniosków, brak samodzielnych przemyśleń, nieznaczna wrażliwość na obecność schematów proksemicznych i kinezycznych, brak autorefleksyjności w odniesieniu do treści przedmiotu i wobec własnej postawy etycznej, brak aktywności na zajęciach i zaangażowania we współpracę w grupie.

Literatura

Obowiązkowa

1. Adler, R. B., Rosenfeld, L. B., R.F. Proctor. (2006). Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się. Relacje interpersonalne. Poznań: Dom wydawniczy REBIS (wybrane fragmenty).
2. Bierach, A.J. (1997). Komunikacja niewerbalna. Sztuka czytania z twarzy. Język twarzy, mimika, portrety, parajęzyk. Wrocław: Wydawnictwo Astrum (wybrane fragmenty).
3. Carnegie, D., Carnegie, D., Pell, A. R., P. Cichawa (1995). Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi. Studio Emka (wybrane fragmenty).
4. Eisler-Mertz, Ch. (1999). Komunikacja niewerbalna. Mowa rąk. Co zdradzają nasze gesty. Wrocław: Wydawnictwo Astrum (wybrane fragmenty).
5. Furnham, A. (1999). Body language. Warszawa: Petit (wybrane fragmenty).
6. Hall, E. (1987). Bezgłośny język. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy (wybrane fragmenty).
7. Hall, E. (2001). Poza kulturą. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty).
8. Hall, E. (1999). Taniec życia. Inny wymiar czasu, Warszawa: Wyd. Muza (wybrane fragmenty).
9. Hall, E. (1976). Ukryty wymiar, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy
10. Hansen, K. (2010). Proksemika kultury i języka, czyli jak wybieramy kulturę, do której potem się nie upodabniamy, rozdział: s. 65-98.
11. Hofstede, G., Hofstede, J i M. Minkov (2011). Kultury i organizacje. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne
12. Kościelniak, S., Mirski, A., i E. Kocój (n.d.). Różnice w proksemice kultur arabskiej i europejskiej.
13. Leathers, D. G. (2009). Komunikacja niewerbalna: zasady i zastosowania. Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty)
14. Hofstede, G., Hofstede, J i M. Minkov (2011). Kultury i organizacje. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne
15. Hansen, K. (2010). Proksemika kultury i języka, czyli jak wybieramy kulturę, do której potem się nie upodabniamy, rozdział: s. 65-98.

Dodatkowa

1. Budyta-Budzyńska, M. (red.) (2020). Cudzoziemcy w Polsce. Podręcznik dla osób pracujących z imigrantami. Warszawa: Caritas Polska.
2. Skacs, O. (1990). Zobaczyć głos. Podróż do świata ciszy. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
3. Skacs, O. (1990). Zobaczyć głos. Podróż do świata ciszy. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	25
Przygotowanie projektu	45
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 130
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ETN_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do organizowania i koordynowania działań własnych i innych na rzecz interesu publicznego
ETN_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do prawidłowego identyfikowania i rozstrzygania współczesnych problemów cywilizacyjnych związanych z wykonywaniem zawodu etnologa/antropologa kulturowego we współpracy z ekspertami
ETN_K2_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do twórczego i świadomego korzystania z wiedzy na temat złożoności zjawisk kulturowych, organizacji i funkcjonowania kultury, znaczenia jej poszczególnych elementów i historycznej zmienności form oraz etnokulturowej różnorodności świata
ETN_K2_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego, tolerancyjnego i rozumiejącego angażowania się na rzecz innych kultur w interesie publicznym
ETN_K2_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do efektywnego nawiązywania kontaktów interpersonalnych z przedstawicielami różnych grup społecznych, etnicznych, religijnych jako rzecznik dialogu międzykulturowego
ETN_K2_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować nowe informacje z wykorzystaniem różnych źródeł, sposobów interpretacji oraz technik informacyjno-komunikacyjnych formułując krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy z zakresu etnologii/antropologii kulturowej i dyscyplin pokrewnych
ETN_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony specjalistyczną terminologię z zakresu etnologii/antropologii kulturowej oraz terminologię właściwą dla dyscyplin pokrewnych
ETN_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób usystematyzowany i pogłębiony zasady antropologicznej interpretacji zjawisk kulturowych w złożonych kontekstach środowiskowych, w tym społecznym, ekonomicznym, prawnym i etycznym
ETN_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym znaczenie wiedzy przedmiotowej w powiązaniu z wiedzą z zakresu prawa autorskiego, etyki zawodowej i przedsiębiorczości niezbędnych do rozwiązywania złożonych problemów społecznych i kulturowych zorientowanych na zastosowania praktyczne w różnych dziedzinach działalności zawodowej etnologa i antropologa kulturowego
ETN_K2_W09	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony kompleksowość natury, złożoność uwarunkowań i historyczną zmienność języka, kultury i społeczeństwa